

nden geref.  
F. L. Bak-  
dingsraad  
dat in geen  
e van Arne-  
e, werd ge-  
genover den  
pelijk was,  
an het So-  
ogenaamde  
ag van den  
ap van Je-  
gen konden  
uitgeen blijkt  
erentie van  
ones was  
aarn niet  
t komt,  
e komen  
en, ont-  
id. De tie-  
v. d. W.).  
N.Z.R. (en  
16. Stanley  
niet gevaar-  
Bakker.....  
den la-  
e con-  
ar dr F. L.  
an Stan-  
iden. Te-  
dit dit boek  
g maar rus-  
ven hebben:  
e vertegen-  
invloede in-  
aan met te  
c van dr F.  
schaapskooi  
t. In Makas-  
sche kerken  
en te halen.  
e synode van  
urig protes-  
n Makassar!  
dhoven, dat  
Madjelis van  
van de mid-  
te steunen  
van f 25.000  
jaarlijks bij  
sloot men dr  
elbare school  
n. 29)

A. van An-  
dend aan het  
an Zending-  
ommissie ter  
Zendingraad  
erteekend na-  
gema. Scherp  
een N-Indi-  
werken. Ge-  
ma gebeurde.  
h. 17. Voorts  
arnen in zen-  
le schadelijke

gen, hun één-  
organisatie niet  
et samen-wer-  
heid aan „de  
h geen waar-  
te van de zen-  
om des gewe-  
belsche opvat-  
taken gegeven

dernen de ge-  
vervalscht.  
elen van zen-  
g zelf besmet  
schadelijkste  
loopt te ont-  
n ligt, dat de  
len voorgrond  
rnamelijk een  
ir van kerk en  
als hervormers  
ten het voor-  
h keere tegen  
schappelijk en  
t als de taak

eformatie“, 23  
de conferentie  
ts en bij meer

De rapporteur  
s. Uit het rap-  
den van finan-  
twoordelijkheid  
g der School“.  
n dr Bergema  
n verantwoord-  
en den gang  
ning zal door

Zoo zien we de gevolgen van het zich op een hellend vlak begeven. In 1946 aansluiting bij de internationale zendingsorganisatie door de gebonden geref. kerken, onder het voorwendsel: de modernistische invloed als b.v. van Stanley Jones wordt niet meer zoo sterk in den I.Z.R. gevoeld. In 1947 medewerking verleenen met de conferentie te Makassar. In 1948 het officieel steunen van een Raad, die vriendschappelijke betrekkingen onderhoudt met Stanley Jones. Denkt men zoo een „heerbaan“ aan te leggen in de Indische wildernis, door mede te werken met de verkondiging van een marxistisch evangelie? Alleen het zuivere Woord van God kan Indië redden (Jes. 40:3-9; 1 Petr. 1 vs 22-25); alles wat daar niet mee overeenkomt is verdorrend gras.

Als we daarom verder lezen in de makassarsche besluiten: „De bemoeienissen van het Centraal Comité voor Voorlichting en Verkondiging strekt zich ook uit tot verkondiging en voorlichting voor de radio-microfoon“<sup>20</sup>), dan gaan we beseffen, dat men alle middelen aan zal grijpen om met name de jeugd te doordrenken met de gedachten, die in de oecumenische beweging gangbaar zijn. We denken aan wat hier te lande geschiedt door I.K.O.R. en Oecumenischen Jeugdraad. Ten aanzien van de jeugd werd dan ook uitgesproken, dat de jeugd overtuigd moet worden van de beteekenis van „de oecumenische gemeenschap. Daarom is het noodig, dat er contact gelegd wordt tusschen de Christelijke jeugd in Indonesië met die in de geheele wereld“.<sup>21</sup>) We twijfelen er niet aan, of op deze manier zal, wat er nog over is van de resultaten der gereformeerde zending uit de dagen der Compagnie, spoedig verdwenen zijn.

Verwonderen kan het ook niet meer, als we lezen, dat de commissie „Kerk, Volk en Staat“ uitsprekt: „In de Kerkgemeenschap is de genade Gods in Jezus Christus grondslag en maatstaf voor alle zaken, terwijl in de gemeenschap van Volk en Staat het recht grondslag en maatstaf is voor alle zaken. Volgens het getuigenis van den Bijbel is het recht een gave Gods aan alle menschen, van welken godsdienst ook“. Hier wordt Christus losgemaakt van de politiek. Daarom gaat men consequent verder: „Ieder Christen is vanzelf lid van de Kerkgemeenschap en lid van de gemeenschap Volk en Staat. Ieder streven tot verheffing van het volk en tot vorming van den Staat behoort tot de gezamenlijke taak van ieder Christen en de niet-Christen. Wanneer daarom voor dat doel politieke partijen gesticht worden, is het goed, dat de Christenen zich voortdurend bewust zijn van hun vrijheid, zelf vast te stellen, of zij lid kunnen worden, of van een politieke partij, waarvan alleen Christenen lid kunnen worden, of van een politieke partij, waarvan Christenen, Chinezen, Mohammedanen e.a. samen lid zijn“. Er komt dan wel achteraan: „Maar op welk levensterrein ook, dus ook het politieke terrein, moet ieder Christen voortdurend toonen en zich bewust zijn Gode meer te gehoorzamen dan menschen“.<sup>22</sup>), doch dit kan het feit niet goedpraten, dat men, uitgaande van een gemeens-gratie-theorie, stellingen verdedigd heeft, die ook gehanteerd werden door Hitler en de P. v. d. A. Als IEDER streven tot verheffing van het volk en tot vorming van den staat een gezamenlijke taak is van christen en niet-christen, dan wordt godsdienst een privéaangelegenheid. „Tegenover de bewegingen en het streven van de Indonesische staatsburgers van welken godsdienst (ook), tot verheffing van het volk en tot het thans stichten van den staat Indonesia, moet ieder Christen van harte bereid zijn samen te werken en hulp te verleenen“.<sup>23</sup>) (Spatieeringen van mij, v. d. W.). Hier triumpheert Stanley Jones reeds. De doorbraak is volkomen, de antithese opgeheven. Men volgt het voorbeeld van de Russische Orthodoxe Kerk, die in 1943 met het Kremlin vrede sloot.

In 1847 kwam Groen's „Ongeloof en Revolutie“ uit. In datzelfde jaar, voorafgaande aan 't revolutie-jaar 1848, droeg Da Costa zijn tijdzang: „Wachter! Wat is er van den Nacht?“ voor.

Werd, honderd jaar later, op de Conferentie van Makassar (Maart 1947), besluten „Ongeloof en Revolutie“ in het maleisch te vertalen om zoo krachtig de bezwaren naar voren te brengen tegen den geest der eeuw? Helaas, Groen en Da Costa zijn in Makassar door velen, die zeggen hun nazaten te zijn, verloochend. Als men de besluiten en rapporten leest, kan men met Da Costa zeggen: 't Is de oude omwentelingsmet. Weér brullend uit haar graf!

Op de synode van Dordrecht in 1619 vermaanden de buitenlandsche theologen, vertegenwoordigend „de gereformeerde wereldkerk“, onze vaders om in de leer van de nederlandsche gereformeerde Kerken, „deze rechtsinnighe, Godsallighe ende eenvoudige Confessie des geloofs standvastelick te willen volharden, deselve den nacomelingen onvervalscht te willen naar laten, ende tot de comste onzes Heeren Jesu Christi, onvervalscht te willen bewaren“. Onze vaders hebben op dezen votum dordracenum (wensch van Dordrecht) bevestigend geantwoord.<sup>24</sup>)

Wie overeenkomstig deze belofte,

<sup>20</sup>) A.w. blz. 27. <sup>21</sup>) A.w. blz. 23.

<sup>22</sup>) A.w. blz. 30, 31. <sup>23</sup>) A.w. blz. 31.

<sup>24</sup>) Dr A. Kuyper, E Voto Dordraceno, Voorwoord.

e voto dordraceno, zending wil drijven, kan met den Raad van Makassar niet medewerken. Als deze de ontworpen plannen gaat uitvoeren, zal dit immers leiden tot ondermijning van het eenige fundament (kerk, opleiding) en een bouwen met hout, hooi, stoppelen (arbeid op velerlei terrein). Mogen de christelijke gereformeerde kerken en de Gereformeerde Zendingbond dit al meer gaan inzien, ook al zal deswege 't isolement gekozen moeten worden. Mogen ook de oogen van velen in de gebonden gereformeerde kerken opengaan, zoodat hun duidelijk wordt, dat, nu hun kerken met dezen georganiseerden afval meedoen, ze geroepen zijn krachtens het ambt aller geloovigen zich ook van deze kerkelijke zonde vrij te maken! De dankbaarheid aan den Heere, die terugkeer geeft tot Zijn Woord, kome onder ons uit in een krachtige positie-keuze tégen de revolutie, vóór het evangelie. Dit raakt onmiddellijk de zending. Immers: de belofte des evangelies moet alle volken en menschen, tot welke God naar Zijn welbehagen Zijn evangelie zendt, verkondigd en voorgesteld worden, met bevel van bekeering en geloof (D. L. R., II, 5). En deze leer willen we toch onvervalscht bewaren „tot de comste onzes Heeren Jesu Christi“? Dat dan allen, die zonen der reformatie heeten willen, niet in het minst wanneer ze zending gaan drijven, met ernst de volgende vraag van Da Costa overwegen:

O Volk, in vroeger eeuw Hervormings Eerstgeboren! wat werdt, wat zult gij thands? Wien zult gij toebehooren?  
den God des hemels en des Bijbels — of der Eeuw?<sup>25</sup>)  
S. v. d. W.

<sup>25</sup>) Da Costa, in: Wachter! Wat is er van den Nacht?

## VITRINGA

### UIT DE HISTORIE

### over nut, noodzakelijkheid, gezag van Synoden X

13. Vitringa heeft betoogd, dat hij niet behoort tot het slag menschen, die hun broeders, ook om het minste verschil inzake de aangenomen leer, voor de kerkelijke rechtbanken willen slepen en hen, zoo ze weigeren hun zin te doen, als kettens brandmerken en te boek stellen. Hij acht, dat het fundament des geloofs door geen andere leerregels en dogma's moet worden omschreven dan door zulke, die in de Goddelijke Schriftuur ten duidelijkste zijn voorgeschreven en bepaald, en waarvan op 't klaarst gezien wordt, dat ze behooren tot het wezen van den christelijken godsdienst.

Hij oordeelt, dat het onderzoek der leeringen, die in de kerken en hogescholen der christelijke republiek

worden voorgedragen, noodzakelijk is. Maar dat alle schuld, zoo die aanwezig is, alleen moet toegeschreven worden aan de wijze, waarop de Synoden gehouden zijn. Immers, het is mogelijk

dat de Synoden niet vrij zijn, maar aan eenige hogere autoriteit, 't zij politieke of kerkelijke, onderworpen zijn;

dat bij de leden ervaring in Goddelijke en geestelijke zaken, (voorts) wijsheid, liefde en de ware Gods-vrucht gemist wordt;

dat in haar domineert een onmatig partijdig drijven en dat men recht spreekt naar gunst en niet naar waarheid;

dat men (zooals de oude Joden het zoo keurig uitdrukken) „het oordeel niet laat glaten“, maar men het lichtvaardig en onbezonnen er door jaagt;

dat men in de kennisname en beoordeeling der zaken en in het opstellen van de besluiten en regelen met meer aanmatiging te werk gaat dan toegelaten wordt door het principe der christelijke discipline, die alle heerschappij over de gewetens der menschen verwerpt, en door de broederlijke gemeenschap aller geloovigen;

dat men bij het oordeelen een bedriegelijke norm volgt;

dat men ten slotte, de minder noodzakelijke leerstukken des geloofs met de noodzakelijke, de zekere met de onzekere vermengende, alle mogelijke verschil van gevoelen, zelfs metafysische quaestie's, waarover in de scholen door lieden, die niet veel anders te doen hebben, vrijelijk wordt gediscuteerd, niet uitgezonderd, aan een publieke uitspraak onderwerpt en door straf-bepalingen daaraan grenzen stelt. Zoodat men de te eeren vrijheid van profeteeren en verbreiding van vermeerderde kennis tegen recht en billijkheid in, kluistert, ja zelfs uitdooft; den Heiligen Geest Zelf in diens werkingen de maat voorschrijft, de geestes-producten van hooger staande menschen versmoort, hun pogingen remt, en onverstandig den oogst van het goede kruid tegelijk met het onkruid uitrekt.

In dit opzicht wordt zonder twijfel zeer zwaar gezondigd, en zij, wien deze zaken zijn opgedragen, hebben wel op hun hoede te zijn, zich hierin niet te misgaan. Zelf acht ik dit 'n kwestie van de nauwlettendste zorg en omzichtigheid, die het utterste vergt van de wijsheid der beste en ervarenste menschen, zegt Vitringa.

In elk geval houd ik voor zeker, dat die vorm van Synoden, welke rechtspreken in geloofszaken, 't meest aanbevelenswaardig is, die, afgestemd op den christelijken eenvoud, alle hooghartigheid, arrogantie, heerschappij en officieel gedoe van wereldlijke rechtbanken zooveel mogelijk uitsluitend, aan den vrede, de liefde, de eendracht en het geduld, met de zucht, den broeder te behouden, zooveel plaats inruimt, als met de christelijke discipline bestaanbaar is en haar is voorgeschreven — en die niet alleen de eene mensch van den anderen, maar ook de eene broeder van den anderen broeder die zijn rechter is, zonder krenking der gerechtigheid, terecht verwachten mag. P. D.

## Eenige bijdragen tot opening der Schriften (I)

### POP. WETENSCH. SCHETSEN

„De opening Uwer woorden geeft licht, de eenvoudigen verstandig makende“.

Psalm 119: 130.

Als een van de diepste motieven die geleid hebben tot vrijmaking mag men wel beschouwen: de begeerte om te blijven bij (en steeds meer terug te keeren tot) de eenvoud der Schrift.

Dat deze intusschen niets gemeen heeft met wetenschappelijke gemakzucht, daarvan getuigt wel bijzonder het leven van wijlen Prof. Greijdanus. Zijn vrijwel onafgebroken ingespannen exegetische arbeid doet het ons verstaan, dat zijn weigering van het juk der wetenschap toch alleen was: een vasthouden van den sleutel der kennis (vgl. Luc. 11: 52).

Een werkelijk eeren van zijn nagedachtenis kan zich dan ook niet beperken tot een noemen van zijn naam zoo af en toe. Ook niet tot een overnemen van wat hij over dezen of genen tekst heeft geschreven in zijn commentaren.

De wil om zijn geloof na te volgen (vgl. Hebr. 13 vs 7) moet allereerst openbaar worden in een door-dringen tot de Schrift zelf.

De weinige woorden hierboven mogen voldoende zijn, om duidelijk te maken, wat ons bezielt, nu we het verzoek van den redacteur gaan inwilligen, om in dit blad de lezers bezig te houden met enkele gedeelten uit het N.T., waarvan we den laatsten tijd studie maakten.

Nog enkele opmerkingen voor we beginnen. De nadruk is er op gelegd, dat wat gepubliceerd wordt „te volgen“ moet zijn. Dat deed me er toe besluiten, niet alleen den uitleg van die punten weg te laten, waarvoor kennis van het Grieksch vereischt is, maar ook het citeeren van commentaren zooveel mogelijk te beperken. In 't algemeen zal men slechts de meening van de K.V. (die ook voor ieder toegankelijk is) en van den Bottenburg-commentaar vermeld vinden. Wie meer wil weten en kan bereiken, vindt in de laatste voldoende verwijzingen naar verdere exegeten.

Uit den aard der zaak zal men doorgaans ons zien afwijken van bovengenoemde verklaringen. Immers:

anders zou toch eigenlijk de voornaamste reden tot publicatie ontbreken. Men zal intusschen wel willen gelooven, dat dit aan ons respect voor de desbetreffende exegeten geen afbreuk doet.

We willen dan een aanvang maken met een reeks artikelen, die zich in hoofdzaak zullen bewegen om Paulus' brief aan de gemeente te Rome.

## Rechtvaardigheid Gods uit geloof tot geloof

„Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard uit geloof tot geloof, gelijk geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven“ (Rom. 1: 17).

Wanneer Paulus in Rom. 1: 17 verklaart, hoe het evangelie „een kracht Gods tot zaligheid“ kan zijn, snijdt hij ontegenzeggelijk een heel belangrijke kwestie aan. En het zal dus zaak zijn, hem hier niet mis te verstaan. Dat intusschen over den zin van de eerste versheft (om daarbij nu maar te blijven) geen eenstemmigheid heerscht, ziet men bij het opsiaan van den eersten den besten commentaar. Met name drie vragen kunnen hier gesteld worden:

1e. Wat is te verstaan onder „rechtvaardigheid Gods“?

2e. Waarbij hoort de bepaling „uit geloof tot geloof“: bij „rechtvaardigheid“ of bij „wordt geopenbaard“?

3e. Wat beteekent „tot geloof“ in dit verband?

Het zal bij eenig nadenken duidelijk zijn, dat deze vragen niet los van elkaar staan. Zoo hangt (om maar het belangrijkste verband te noemen) het antwoord op de eerste vraag er mee samen, hoe men in de tweede kwestie beslist. Immers: zou men kunnen aantoonen, dat de woorden „rechtvaardigheid uit geloof tot geloof“ zijn samen te nemen, dan moet men bij „rechtvaardigheid“ wel denken aan rechtvaardigheid van den mensch. Van God laat zich n.l. wel zeggen, dat Hij rechtvaardig is, maar niet, dat Hij rechtvaardig-